

STUDENTEN-WEEKBLAD.

Redacteuren: J. B. H. Coenen, D. A. de Fremery, N. G. Kam, H. F. Karsten,
D. G. M. Koch, M. J. Granpré Molière, S. H. Stoffel.

Dit blad verschijnt Donderdags, behalve in de vacantiën. De abonnementsprijs is f3,50, bij vooruitbetaling f3,— per jaar.

De jaargang loopt van 1 October tot 30 September.
De prijs der advertentiën is 10 cents per regel.

UITGEVER:
J. WALTMAN Jr.
DELFT.

Inzendingen die Dinsdagmiddag 12 uur niet aan het redactie-adres zijn bezorgd, kunnen niet meer in het eerstkomend nummer worden opgenomen.

Het adres voor redactie en administratie is:
Binnenwatersloot 33.

Eerstvolgende REDACTIEVERGADERING ten huize van den heer H. F. KARSTEN, Laan van Overvest, Dinsdag 27 October, te 4 ure.

Het Novitiaat der Vrouwelijke Studenten te Amsterdam.

Als alle nieuwigheden heeft de groentijd der vrouwelijke studenten te Amsterdam, sterk de aandacht getrokken en heel wat pennen op papier gebracht.

In de „Propria Cures” van 26 September komt reeds een oolijkerd met het volgende „telegram”: „Door twee „vrouwelijke groenen, die zich teruggetrokken hebben, zijn „bij den I. S. S. A. pogingen gedaan, om bij de novitiï*) „ingelijfd te worden, in de hoop dan een meer humane „behandeling te ondervinden”.

Maar de volgende nummers van de „Propria” bevatten ernstiger beschouwingen; zoo schrijft G. L. de Vries Feyens, president van den I. S. S. A. in dat van 10 October:

„Deze nieuwe instelling heeft dit jaar voor het eerst gewerkt en tot heel wat gepraat in en buiten de studentenwereld aanleiding gegeven. Niet altijd waren de opmerkingen, die over het optreden der vrouwelijke studenten gehoord werden even vleidend en we hebben ons ook meermalen geërgerd over wat daarvan verteld werd. Laat ik beginnen met te zeggen dat het te verwachten was dat er kwaad gesproken zou worden maar dit had voor de dames studenten een reden moeten zijn om des te voorzigtiger te werk te gaan en alle aanleiding tot praatjes te vermijden. Het was iets geheel nieuws dat ingevoerd werd, er waren geen mores waaraan men gehecht was, die men kende als onschuldig en die door ieder outsider geduld werden, geen inmenging heeft van de zijde der mannen plaats gehad, juist omdat die allicht aan een goede opvatting van het novitiaat in den weg zou kunnen staan en wat hebben de dames-studenten van haar groentijd gemaakt? Niets dan een zwakke afspiegeling van den manngroentijd. Ik wil niet ontkennen dat de novitiïe*) zich best geamuseerd zullen hebben, wat mij van verschillende kanten is verzekerd, maar dat is geen bewijs dat de dames den juisten toon hebben weten te treffen want ook de mannelijke groenen vinden vaak het novitiaat den prettigsten tijd van hun leven.

Er zijn veel verhalen gedaan over het optreden der vrouwelijke studenten die overdreven en onwaar zijn, absoluut zedekwetsende dingen hebben niet plaats gehad maar wel draagt het geheele optreden der studenten tegenover de novitiïe een bestraffend en minachtend karakter. De novitiïe hebben op den grond gezeten, zijn bij nummers in plaats van bij namen genoemd, er heeft een novitiïa met een bloempot over straat moeten loopen, dat zijn alles dingen die er bij mannen nog doorgaan maar bij vrouwen absoluut niet te pas komen. De zaak der vrouwelijke studenten en de reputatie van het A. S. C. wordt er door

*) Aan degenen, die het Latijn niet zoo meester zijn als onze klassiek-opgevoede Amsterdamsche collega's zij medegedeeld, dat met „novitiïe” de vrouwelijke en met „novitiï” de mannelijke groenen bedoeld worden.

geschaad. Waarom de aankomende dames studenten niet ontvangen als vriendinnen met wie men later hoopt om te gaan, waarom haar niet behandeld als elk ander meisje dat men voor het eerst ontmoet. Er zal misschien gezegd worden de groentijd is op voet van gehoorzaamheid maar ik zie niet in waarom gehoorzaamheid van de novitiïen noodzakelijk moet meebrengen het recht der studenten om haar flauwe en kinderachtige dingen te laten verrichten, om haar van uit de hoogte en op vernederende wijze te bejegenen. Bovendien staat in het reglement dat de verplichte kennismaking regelt dat de dames daarvan mogen afwijken, ze zouden dus ook de gehoorzaamheidsidee kunnen prijsgeven.

Van harte hoop ik dat de toekomstige dames groentijdscommissie een andere opvatting zal huldigen dan de tegenwoordige, dat ze niet langer bestraffend zal optreden maar de novitiïe als toekomstige vriendinnen en studiegenooten zal behandelen. De zaak der vrouwelijke studenten zal op die wijze beter gediend worden dan door veel gefrazeer over gelijke rechten”.

Men zou zoo denken, dat er toch vreemde dingen gebeurd zijn. En eenigszins zonderling dus, komt na dit stukje nog in 't zelfde nummer van de Propria, de verklaring van den I. S. S. A., (waarvan, zooals gezegd is, de heer de Vries Feyens president is), dat na conferentie met de groentijdscommissie gebleken is, dat de geruchten, omtrent het novitiaat der vrouwelijke studenten in omloop, geen waarheid bevatten.

Naar aanleiding van dit alles krijgt de heer de Vries Feyens dan ook den wind van voren in het nummer van 17 October, waar mejuffrouw M. F. Valeton hem antwoordt:

„Met pijnlijke verwondering las ik het stukje van den heer de Vries Feyens in P. C. van 10 Oct.

Ik ben het met hem eens — zooals trouwens wel iedereen zal zijn — dat het voor den eersten maal houden van een „groentijd voor vrouwelijke studenten” aanleiding moet zijn tot veel praatjes — in de studenten maatschappij spreekt dat van zelf. Ook, dat dat voor de dames een reden moest zijn, met eenige voorzichtigheid op te treden. Maar waaruit concludeert de heer de V. F. dat zij dit niet betracht hebben? Toch niet uit 't feit dat zijn vooropgesteld axioma is gebleken juist te zijn? Neen, die logica zal hem ook wel te kras zijn. Maar hij noemt het optreden tegenover de novitiïe bestraffend en minachtend. Hoe weet hij dat? Is hij er ooit bij geweest? Neen, want in presentie van anderen werden onze novitiïe nooit gegroend. Hij heeft 't dus van hooren zeggen — toch niet uit... praatjes? Tot staving noemt hij enkele dingen op.

Is 't een bewijs van minachting of van straf dat, wanneer 'taantal stoelen slechts toereikend is voor pl. m. de helft van de aanwezige studenten + novitiïe, aan de novitiïe gezegd wordt zich maar op den grond neer te zetten? Of neemt men 't ons kwalijk dat wij niet aanstonds de namen van 16 nieuwelingen uit ons hoofd wisten en ze dus tijdelijk vervingen door de gemakkelijker te onthouden nummers, daarin gesteund door de groenen zelf, die, als men er een vroeg wie een van de anderen was dikwijls met 't nummer antwoordden, omdat ze zelf elkaars namen niet dadelijk uit elkaar hielden. Of is 't zoo vreeselijk met een bloempot op straat te moeten loopen — hoe menig meisje is niet menigmaal zoo van de bloemenmarkt thuis gekomen!

Mij dunkt dat 't hoogst onbillijk is dergelijke dingen erger dan flauw te vinden. Maar denkt men dan dat 't aan een 50 meisjes mogelijk is om 14 dagen lang geestig te zijn? Zóóveel hooger staan we heusch niet dan onze mannelijke collega's!

Ik hoop met den heer de V. F. dat zij die na ons komen zullen profiteeren van wat wij geleerd hebben — en dat ook iedere groentijdscommissie haar taak beter zal verrichten dan de vorige. Maar dat doet niets af aan 't feit dat de eerste maal de moeilijksste is — en ik breng der afgetreden commissie hulde voor haar toewijding om deze 14 dagen te maken tot wat zij voor ons allen, geweest is — een gezellige, vroolijke, nuttige tijd.

Verder lezende in P. C. stuitte ik op een berichtje van den I. S. S. A. om de loopende geruchten omtrent 't vrouwelijk novitiaat tegen te spreken. Waartoe dient dat? Toch niet om 't voorafgaande stukje van den rector te niet te doen — en hem als 't ware toe te roepen de oude spreuk: weet — of wacht! Dan zou 't eenvoudiger geweest zijn dat stukje in te trekken. Dan om te toonen dat, al bestraft de senaat ons eerst, zij ons toch zijne vaderlijke bescherming niet onthouden wil en onze reputatie wel verdedigen wil tegen lasterende aanranders? Maar ziet de I. S. S. A. dan niet in, dat op deze wijze niemand onze naam meer kwaad doet (en daarmee tevens dien van het Corps volgens den rector!), en meer aanleiding geeft tot laster dan dit illustre lichaam in hoogst eigen persoon, door ons gedrag openlijk en publiek af te keuren? Wat niet op den weg van den Senaat zou liggen, ook al was die afkeuring gegrond en daardoor nog des te meer de bron zal zijn van veel overdrijving. „Als zelfs de senaat ze zoo'n standje geeft, dan moet 't wel bär geweest zijn!”

Met pijnlijke verwondering trof mij dit alles. De praatjes van de buitenwereld omtrent den groentijd hebben mij nooit veel gedeerd — „men” praat nu eenmaal altijd. Maar 't was nogal erg, wat er rond verteld werd. En toen ik hoorde dat de heer de V. F. daar in P. C. over geschreven had, meende ik, dat de senaat, die ik als onze natuurlijke beschermers beschouw, daaraan een eind had willen maken, door een openlijk optreden tegen dat geschetter. In plaats daarvan — maar genoeg.

Maar onwillekeurig komt de vraag mij op de lippen: Heeft de heer rector van den I. S. S. A. ons een staaltje van waardig optreden willen geven?”

Naar aanleiding van dezen pennenstrijd, die waarschijnlijk nog wel voortgezet zal worden lijkt het mij niet on-eigenaardig eens een kijkje te geven op hetgeen de betrokkenen zelve denken en vinden van den groentijd. In een brief, dien ik van een dezer arme stakkers ontving luidt het onder meer:

„ het was een nieuwtje in de studentewereld, en „natuurlijk, Jan en alleman had er iets over te zeggen. „Och wat waren wij arme meisjes te beklagen

„Dinsdagavond om 8 uur zou de pret beginnen. Ieder „was natuurlijk stipt op tijd en ik telde 15 slachtoffers. „Toen we naar binnen wilden gaan: — Halt de groenen „worden binnengebeld.” . . .

„Eindelijk om 9 uur onder een luid hoerah, werd de „eerste vrouwelijke groen in Nederland binnengelaten. Eén „voor één moesten we aantreden, ieder kreeg een groenen- „boekje, een groenenstrikje en een nummer en moest daarna „op den grond gaan zitten.

„De voorschriften aan de novitiae waren: het dragen „van een matelot, geen sleeppajon, geen sieraden, geen „handschoenen, de groenen strikjes steeds duidelijk zicht- „baar. Om half elf mochten we naar huis gaan, na vooraf „nog de opdracht te hebben gekregen om een auto-bio- „graphie te schrijven, die Maandag daarop al ingeleverd „moest worden: een geheel foliovel, zonder kantlijn. Onze „dagen waren meestal als volgt verdeeld: 11—4 visite; „4—5¹/₂ naar het groentijdslokaal in de „Kroon”; 7¹/₂—10 „visite. Op de visites moesten we dichten, brieven schrijven „en jawel ook al over gewichtige onderwerpen onze opinie „zeggen. Soms ook wel boodschappen doen. In 't groentijds- „lokaal hebben wij stellingen verdedigd, tableaux vivants „opgevoerd, enz. enz.

„Op Zaterdag (26 Sept.) was een tochtje naar Zandvoort „vastgesteld. Hier werden we heelemaal vrijgelaten en we „hebben ons dan ook kostelijk geamuseerd. Jammer, dat „een roeitocht niet kon doorgaan om het slechte weer

„Een der laatste dagen voerden we het tooneelstukje „„Pension Schöller” op, dat werkelijk nog al goed van „stapel liep, den korten studietijd in aanmerking genomen,

„en vier van ons hebben op de groenenuitvoering van „Sweelinck meegezongen.

„Maandag 5 Oct. hadden we 's middags corpsinauguratie „en als waardig slot van onzen groentijd een allergezelligst „diner in de Kroon.

„ ik geloof, dat zoo'n groentijd bij uitstek ge- „schikt is om elkaar te leeren kennen. Natuurlijk we kregen „ook wel flauwe en vervelende dingen te doen, maar zijn „jelui dan op 't laatst van zoo'n langen groentijd ook nog „altijd zoo bijzonder geestig en origineel?”

„ ik ben 't volkomen met onze presidente eens, „dat we later onzen groentijd zullen zegenen”

Na dit alles wil het mij voorkomen, dat het nog zoo heel bar niet geweest is, en dat de heer de Vries Feyens wel wat zwaar op de hand was, toen hij zijn stukje schreef.

Hoe 't ook zij, de discussies, die zich ontspannen over het novitiaat der vrouwelijke studenten te Amsterdam, komen mij voor ook voor ons Delftenaren van het grootste belang te zijn. Ik zal niet den lof zingen van de Amsterdamsche corpstoestanden op 't oogenblik, want 1e schijnen die alles behalve rozegeur en maneschijn te zijn, en 2e ben ik er niet voldoende van op de hoogte. Maar dat neemt niet weg, dat in Amsterdam een ernstige poging gedaan wordt tot democratisering van het corps, iets waartoe wij vroeger of later ook zullen moeten overgaan, willen we op den duur niet overvleugeld worden. Wij zien tot zekere hoogte in Amsterdam onzen toekomst, ook wat betreft de verhouding tot de vrouwelijke studenten. Ik geloof daarom dat wij verstandig doen, met zeer aandachtig de evolutie der Amsterdamsche toestanden te volgen.

Waar wij allen het doel: het corpslidmaatschap voor zooveel mogelijk studenten bereikbaar te maken, wel zullen toejuichen, hebben we nu tevens gelegenheid te leeren of, en in hoeverre de door de Amsterdammers ingeslagen weg navolgenswaardig is. En zoodoende zullen we in staat zijn om later de onvermijdelijke fouten en misrekeningen der pioniers te voorkomen.

K.

SOCIALE AANGELEGENHEDEN EN WETENSCHAP.

Ten slotte.

Aan den heer L. LÖB.

Waarde Heer!

Laat ik beginnen, met u een woord van hulde te brengen voor de wijze, waarop u in uw laatste artikel, beter dan in het vorige, uwe denkbeelden hebt uitgewerkt, voor de logische gedachten van het geheel. Mijn beschuldiging van de verwardheid uwer ideeën neem ik hierbij terug.

Er is me in uw stuk iets opgevallen, dat ik niet met stilzwijgen voorbij wil gaan. U acht mijn artikel verderfelijk voor de pas hier aangekomenen en ziet daarin iets, dat hun den strijd, waarin ze moeten toonen, op eigen beenen te kunnen staan, verzwart. Ik hoop, en geloof, dat u zich vergist, en ben overigens van meening dat stukken als de onze geen overwegenden invloed op de gedachten en daden van anderen, wie ook, kunnen uitoefenen. Wat me evenwel verbaast, is dit, dat iemand bij niet-oppervlakkig lezen van mijne beweringen, zonder den leidenden gedachtengang te miskennen, tot die conclusie kan komen. Ik ben werkelijk nieuwsgierig te weten hoe men op grond van mijn artikel prostitutie en andere liederlijkheden zou kunnen verdedigen.

Ik erken wel degelijk het bestaan van een zedeleer, die voor onze maatschappij geldt en voor dit oogenblik, al verandert hij ook voortdurend in onderdeelen en daardoor in hoofdtrekken. Die verandering in de grondgedachten gaat veel minder snel, maar bestaat niettemin en valt niet te ontkennen. Was dit niet zoo, was werkelijk de leidende gedachte der moraal van alle tijden en volken gelijk gebleven, dan zou men recht hebben de laatsten voor zedeloos uit te krijten. Dat u dat doet, waar u een Schepper aanneemt, die den vorm der klaarlijkheid, waardoor het verstand het goede als zoodanig kent, in ons heeft gelegd, spreekt vanzelf. Maar dan kan dit ook niet anders, dan u leiden tot een hard oordeel over wat geweest is en nog is, behalve in onze maatschappij met onze zedeleer.

Maar ik wil beginnen met enkele voorbeelden aan te halen, om het verwijt te ontgaan, van ditmaal weer te beweren zonder argumenten te noemen.

Bij de Inoïten heerscht veelwijverij; kindermoord is daar regel, opdat het aantal te voeden monden niet te groot zal worden. Dit werd trouwens door bijna alle volkeren in den vroegsten staat hunner beschaving in praktijk gebracht, getuige de verhalen van in de woestijn, naar herders gebrachte, of het water toevertrouwde kinderen (Paris, Mozes, Romulus en Remus).

In Gallië offerde men kinderen, in de Deutsche landen doodde men ze bij het sterven van den vader. Kindermoord gold als een recht, omdat men de kleinen niet beschouwde als recht op het leven te hebben. Bij de Aleouten is veelwijverij met het oog op het onderhoud van het in verhouding veel grooter aantal vrouwen een zedelijke verplichting.

Misschien is u bekend, dat bij vele volkeren nog de z.g. prostitutie der gastvrijheid in zwang is. In Japan is de vrouw buitengewoon vrij voor haar huwelijk, in Parijs in het huwelijk. Wanneer Salomo zich met zijn 600 vrouwen in den Haag kwam vestigen, dan geloof ik, dat de meest beruchte buurten als voorbeelden van huiselijkheid zouden worden beschouwd.

Vergeten we voorts niet de feesten, die ter eere van sommige godinnen te Biebartis, te Corinthe, te Abijdos, enz. werden gehouden, en die alle een godsdienstige tint hadden waarvan dus niet kan worden gezegd, dat ze in strijd waren met de toen heerschende moraal! Zelfs was de Grieksche godsdienst oorzaak van het ontstaan van den stand der hetairen, waarvan verscheidene bijzonder geroemd. (Pericles en Aspasia, Socrates en Theodata). De poëzie der liefde mocht zich daar, evenals in den tijd der minstreeën, buiten het huwelijk gaan nestelen, het was echtbreuk, en toch in de oogen der bedrivers niet onzedelijk.

En letten we nu eens op de vruchten, die dat geloof in een onomstootelijk vaststaande zedeleer, ons in vreemde gewesten heeft doen plukken, door wilde volken onze beschaving te willen opdringen. Men wilde hen „bekeeren” en bracht aan vreedzame lieden oorlog, brandstichting, plundering, en, last not least, den drank. Men heeft van de naïeve kinderen van eerlijke volkeren huichelaars gemaakt, en dat alles ter eere van onze hooggeroemde „beschaving”, en van een geloof, dat zich aanpaste aan onzen tijd en onze maatschappij, maar niet aan die der landen over den oceaan. Die volkeren denken anders, dan de frasenmakers, die in hun naam heeten te spreken, en die meenen geweld te mogen gebruiken, om hen het summum van geluk te doen deelachtig worden. Laten we toch eens ophouden met al die „zedeloozen”, plus de velen, die binnen de grenzen onzer maatschappij een andere moraal huldigen en waaronder zoovele edele mannen (Tolstoy, Kropotkine) ter helle te laten varen. Erkenning van het feit, dat de wilden anders handelen dan wij, omdat ze dat om zich heen nooit anders hebben zien doen, vormt den grondslag van alle verdraagzaamheid.

Ik heb hiermee een gedeelte van uw artikel beantwoord en blijf op grond van het bovenstaande mijne meening handhaven, dat iedere daad goed en lovenswaard is, mits ze slechts door rede of wet is voorgeschreven, eene meening, die u alleen als verregaand absurd schijnt te beschouwen, omdat u zich op dualistisch standpunt plaatst.

Dat een zich steeds veranderende zedeleer wel degelijk als norm dienst kan doen, spreekt vanzelf. Want slechts de moraal van dit oogenblik is noodig, om een daad, die ik op ditzelfde oogenblik wil verrichten, te beoordeelen. U noemt dien norm de klaarlijkheid. Is die dan identiek met de zedeleer?

Een daad die gisteren goed was, kan daarom vandaag dan ook slecht zijn. „De Verworping van de eene eeuw is de Held van de andere”, zegt Carpenter.

Maar gaan we verder.

Dat u zooveel bronnen opgaf, om den lezers te laten zien, dat er ook andere meeningen, dan de mijne, bestaan, begrijp ik niet. Ik zou dan mogen verwachten, dat die bronnen direct betrekking hadden op de quintessence van mijn stuk, de moraalbeschouwing, en kan toch niets anders vinden, dan een tiental, die het bestaan van het oercommunisme en nog een paar, die dat van de promiscuïteit ontkennen, ondergeschikte punten, die u, wat mij betreft, cadeau kunt krijgen.

Ik zie weer geen kans, al uwe punten een voor een te weerleggen, en wil me nog even tot enkele principieele questies bepalen.

De conclusie, dat iemand, die zijn onkunde toont op het gebied der cultuurgeschiedenis, een ezel is, lijkt me niet zeer logisch, en laat ik geheel voor uw eigen rekening.

Ik heb dat niet beweerd — integendeel. Hiermee zou dus ook der rechtmatigheid uwer eisch om opheldering paal en perk zijn gesteld, maar om den schijn te vermijden, van me met een Franschen slag er van te willen afmaken, zal ik een enkel der door u aangehaalde voorbeelden behandelen.

Bij de Burmanen geldt dapperheid volstrekt niet voor een deugd. Het is niets vreemds zoo iemand te hooren vertellen, dat hij bang was en vluchtte. Moedwillige contractbreuk is niet onzedelijk, wanneer erger kwaad daartegenover staat. Dat de staking van 31 Jan. zich zoo plotseling over het geheele land verbreidde, had meer tot nadenken moeten stemmen, en om den stakers recht te doen wedervaren, ware het beter geweest, de aanleiding te onderzoeken, dan hen à priori te veroordeelen.

Bovendien staat het volstrekt niet vast, dat, ook al hadden de door u genoemde begrippen altijd geheerscht, ze altijd zullen blijven heerschen, óók onder andere omstandigheden. Het inacht nemen dezer laatste kan heusch geen kwaad. Laten we ons toch hoeden voor „principiënreiterij”.

Nu nog even de questie omtrent de menschen- en dierenziel. Maar vooraf nog een enkele opmerking.

Dat het abstraheeren niet anders is dan het combineeren van in ons geheugen bewaarde indrukken met andere, die men op een zeker oogenblik krijgt, houd ik vol. Overigens heb ik nergens het verstand, maar wèl het idee van „gebrek aan combinatievermogen” afgezaagd genoemd.

Verder wil ik er op wijzen, dat ik in mijn vorig artikel het onderscheid tusschen bewuste en intuïtieve handelingen wel degelijk heb erkend. Wil men de eerste soort als uitingen van verstand, de andere als die van instinct aanmerken, mij goed, dan zal ik me aan die nomenclatuur houden. Maar dan zeg ik: de mensch bezit zoowel instinct als verstand, en het dier zoowel verstand als instinct. Daarop berustte ook mijne bewering, dat tusschen deze vermogens bij mensch en dier geen essentieel verschil bestaat.

U schijnt daarentegen den mensch alléén verstand en het dier alleen instinct te willen toekennen, en dat is het, waar ik tegen opkom.

Dat de mensch instinct bezit, is duidelijk wanneer we slechts letten op kleine kinderen en op allerlei onwillekeurige bewegingen, die men b. v. bij schrikken maakt.

Blijft dus over de vraag, of de dieren verstand bezitten. Nu hebt U, om te bewijzen dat het dien armen wezens met een gerust geweten mag worden ontzegd, voorbeelden aangehaald, die slechts het bestaan van instinct aantoonen. Ze zeggen dus niets.

Even verder zit u in de knel met de questie van den hond, die zijn heer herkend, en dienovereenkomstig handelt. Maar als een redder in den nood verschijnt daar het schattingsvermogen, het zinnelijk oordeel, dat dus blijkens het voorbeeld identiek mag worden gesteld met het associatievermogen — een zusje der rede.

Ik wil, U overigens verwijzende naar het feitenmateriaal, dat in Darwin's „Afstamming van den mensch” en „Sexueele teeltkeus” te vinden is, nog een enkel sterk sprekend feit aanhalen, dat wonderwel overeenkomt met Uw voorbeeld met het paard.

Mijn vader had eenige jaren een hond in bezit, die vroeger aan een officier had behoord. Het stomme dier was door zijn eersten baas en diens oppasser herhaalde malen onbarmhartig afgeranseld. Toen hij begreep, daarvan bevrijd te zijn, toonde hij later, wanneer we met hem over straat liepen, een onbedwingbare neiging, aan diverse militaire broekspijpen te blijven hangen, onverschillig of die de onderdanen van een milicien, dan wel die van een generaal versierden.

Uw eigen redeneering toepassende, hebben we dus het volgende:

De hond zag een militair, die hem ranselde. Daardoor vormde zich het begrip militair (dat door het associatievermogen het begrip ransel daaraan verbonden was, doet hier niets ter zake). Op straat zag hij meerdere militairen, die alle aan datzelfde begrip beantwoorden, hoe ook hun uiterlijke vorm mocht verschillen. Dat is dan ook geen combineeren of zoo iets. Het begrip was hier ook toepasselijk op nooit geziene militairen.

We zien dikwijls handelingen, die oorspronkelijk verstandelijk waren, instinctmatig worden en omgekeerd. Dit leidde mij tot de conclusie, dat tusschen verstand en instinct slechts een graduëel, geen essentieel verschil bestaat.

Nu nog in 't kort even de questie van de menschen- en de dierenziel.

De ziel is de som van al onze levensverrichtingen van

al ons willen, voelen en voorstellen. Ze is dus ten nauwste met het organisme verbonden; alle hypothesen van vrij in de ruimte zwevende zielen hebben nog nooit voldoende reden van bestaan gevonden. Een gevolg van dien samenhang tusschen lichaam en ziel is het optreden van veranderingen in het karakter met den aanvang van verschillende tijdperken van onzen groei of met het verminken van het lichaam (puberteit, eunuchen).

Nu Uwe beweringen.

Uw „ik” gevoel is onafhankelijk van elken toestand van het organisme, maar dan in elk geval afhankelijk van het bestaan daarvan. De subjectiviteit van het „ik” gevoel brengt mee, dat het niet kan gemeten worden, en dus kunt u niet beweren, dat dat gevoel onveranderd is. We zijn ons slechts bewust, te zijn, wie we zijn, maar er is niets, met behulp waarvan we de meerdere of mindere grootte van dat bewustzijn kunnen bepalen. U begaat dus een fout, wanneer U boutweg beweert, dat het organisme niet de drager van het „ik” gevoel kan zijn, en er is niets, dat U dringt, een substratum daarvoor aan te nemen.

Bovendien:

Wanneer de ziel als transcendente substantie een eveneens inmaterieele drager bezit, dan zie ik niet in, waarom ze niet evengoed op zichzelf kan bestaan. Dat de Egyptenaren deze driedelige scheiding maakten, en de lijken balsemden, om der Ka in wat we de essence der mummie zouden kunnen noemen, een onstoffelijk omhulsel, als zekere waarborg voor haar voortbestaan, te schenken, is slechts te verdedigen met een beroep op den betrekkelijk lagen beschavingstrap, waarop ze stonden. Dat tegenwoordig een logisch denkend mensch het nog doet, is vreemd.

K.

Geachte heer De Fr.

Omdat ik uw bezwaren wil trachten op te lossen, is het noodig, dat ik eenige opmerkingen vooraf maak. Ik meen uit uw stuk te kunnen opmaken, dat ge wonderen als iets onzinnigs beschouwt. Dat is nu minstens wel wat al te voorbarig. Immers er zijn talrijke fysici en mathematici, denkers van den eersten rang, uit alle tijden aan te wijzen, welke over wonderen hebben geschreven en ze heel logisch vonden en nu kan u toch niet gelooven dat zij allen de door u opgesomde bezwaren zouden hebben over het hoofd gezien. Daarom was het wel wenschelijk geweest, wanneer u een en ander eenigszins gemotiveerd had. Zoo heb ik wonderen fysisch onmogelijk genoemd, d. w. z. ze geschieden niet volgens de natuurwetten, maar daarmede houdt de mogelijkheid niet op, zooals u zonder commentaar heeft geschreven. Immers iets is mogelijk wanneer het a) geen tegenspraak in zich sluit, b) wanneer een voldoende oorzaak aanwezig is om aan het feit het bestaan te schenken. Bij de fysische mogelijkheid nu zijn de natuurwetten de oorzaak, maar dan blijft nog altijd de metafysische mogelijkheid, welke haar oorzaak vindt in God en deze komt ter sprake bij het begrip wonder. Wonderen zijn niet in tegenspraak met de natuurwetten, maar zij staan er naast. Ook zijn de natuurwetten niet ongemakkelijk voor God, neen Hij hield en houdt deze wereld in stand door de geschapen wetten en bestuurd haar door middel daarvan, maar daarmede is zijn macht niet begrensd, eenvoudig omdat de almacht zich onmogelijk begrenzen kan, aangezien daarin tegenspraak zijn zou.

Uw redeneering komt evenwel neer op de stelling: wonderen zijn onmogelijk juist, omdat ze onmogelijk zijn, toch geschieden er rare dingen, dus zijn die heel natuurlijk.

In de tweede plaats zag ik heel gaarne een bewijs, dat de wereld oneindig en het middelpunt overal is; niet dat ik het u bestrijden wil, daar laat ik me nog niet over uit, alleen het bewijs zou een schat zijn voor de kosmologie.

God is de alomvattende en dus met de wereld als één verbonden. Dat is een dwaling, die Aristoteles en voor hem Sokrates eenigermate hebben wearlegd. De rij der contingente oorzaken eischte een noodzakelijke oorzaak, die juist omdat zij niet contingent is, buiten de rij staan moet. Want stond ze in de rij, de causaliteit daarvan eischte opnieuw een teruggang en we hadden niet de eerste oorzaak. Maar nu is God het „zijn zelf”, zooals de ouden zeiden en bijgevolg is Hij oneindig en oneindig volmaakt, hoe is dat nu te rijmen? Men kan niet gaan zeggen hij omvat de wereld, want dan staat hij in de contingente rij en is Hij dus niet de eerste oorzaak, moeten we dus onze redeneering voortzetten, maar ophouden moeten we, want

zelfs een oneindige rij verlangt een drager evenals een ketting met oneindig veel schakels. Daarenboven vervalt men dan in het pantheïsme met al zijn ongerijmdheden, een leer, die logisch vervolgd het beginsel van contradictie loochenen moet en leugen en waarheid gelijk stellen, zooals Hegel bewezen heeft. Hoe is het daar gesteld? Wel, God bevat alle volmaaktheden van alle dingen in zich, maar generisch komt Hij in niets met de wereld overeen, daarom is Hij en het geschapene ongelijksoortig en kan men door sommatie der twee geen grootere volmaaktheid verkrijgen. God is eenvoudig evenals de ouden zeiden, het causa exemplaris van alle dingen, een verbetering van Plato's Ideëenleer, waardoor tevens de overeenkomst in het „zijn” van alle dingen is verklaard, iets wat het pantheïsme niet kan oplossen.

En deze oneindige God, zoo verschillend van de wereld, d. w. z., hij heeft verstand en wil, wat niet alleen uit zijn oneindige volmaaktheid volgt, maar bovendien ook uit het feit, dat hij oorzaak werd van persoonlijke wezens, de menschen. Ook sluit persoonlijkheid geen beperktheid in; wel zijn de menschen beperkte persoonlijkheden, maar dat is nog bewijs dat er geen onbeperkte persoonlijkheid zou bestaan, veeleer omgekeerd. Een oneindige persoonlijkheid is bestaanbaar, wat daaruit blijkt, dat we God worden als oneindig en tevens als persoonlijk, vooraf was over de bestaanbaarheid niets te zeggen, zooals gij gedaan hebt, tenzij men in het begrip van persoonlijkheid beperktheid insluit. Maar dan is het een schermen met woorden en moet men eenvoudig een anderen naam uitdenken voor het bezit van verstand en vrijen wil. Ik herinner me ook, dat prof. Bolland zich in dezelfde bewoordingen uit in het „Wereldraadsel”, maar ook zonder eenige nadere toelichting. Hechten we echter aan het begrip persoonlijk datgene, wat sinds Sokrates en Aristoteles daaraan is gehecht, dan zie ik werkelijk dat bezwaar niet in. Immers de ik-gedachte is wel onderscheiden van die anderen, maar dat is een kenteekening van het begrip „beperkte persoonlijkheid” en niet van „persoonlijkheid”.

Nog even iets over de Rudder. Gij schijnt het nog eenigszins natuurlijk te vinden, dat etter verandert in been of liever dat op éénmaal een verrot deel verandert in een stuk gaaf been, hetgeen een scheppen is uit niets. Het spijt me, ik vind dit zeer bovennatuurlijk, temeer, daar na den dood van den man (hij is pas gestorven) een operatie tot resultaat gaf, dat er geen beenring was gevormd, zooals anders altijd het geval is. Een en ander put ik uit een pas verschenen brochure: „Guérison d'une fracture” met talrijke fotografien.

„En zou men nu denken dat de Almachtige Schepper aan dit oneindig Heelal werkelijk aan ons „bewijzen” geeft, en dit doet door een willekeurig te genezen?” Ja dat doet hij. Hij, de alwijze, kon niet scheppen zonder doel en in laatste instantie was Hijzelf dit doel, aangezien het tegen zijn oneindige volkomenheid strijden zou, wanneer Hij in zijn wil afhankelijk was van een buiten Hem liggend iets. En de natuur verheerlijkt God van de minste zandkorrel tot aan den mensch toe. Maar vooral de mensch. Hij is het, die door het abstractievermogen der ziel de grondideën opnieuw kan opvatten welke God realiseerde in de wereld, waardoor de ziel haar gelijkenis toont met God. En deze ziel is het, welke als het grootste meesterstuk der schepping, grooter dan alle sterren en gloeiende bollen te zamen, meer bemind wordt door God dan al het bestaande. Daarom staat de mensch dicht bij God dan al het bestaande, daarom bemint God den mensch met een oneindige liefde, zal Hij wonderen ten zijnen voordeele verrichten, wanneer Hij dat wil, werd Christus een Godmensch, welke getuigenis aflegde juist door zijne wonderen.

E. B.

Aan De F.

Je vraagt: „Zou die God, de maker van hemel en van aarde en van alle heerlijks en van alle schoons, zijn bestaan nog trachten te bewijzen door 'n willekeurling van beenbreukverettering te genezen!”

Je hebt 'n heele andere opvatting van God als ik. Je kunt je geen grooter contrast denken, dan die goudgloeiende hemel, zoo groot, zoo oneindig en oneindig groot en... 'n willekeurling met beenbreukverettering. Het is 'n groot contrast: aan den eenen kant een schoonheid, waarbij alle schoonheid der aarde verdwijnt en aan den anderen kant

(Zie vervolg Bijvoegsel.)

B I J V O E G S E L

behoorende tot het STUDENTEN-WEEKBLAD
van DONDERDAG 22 OCTOBER 1903.

een arm, afgetoofd lichaam, moe van 't lijden, moe van de ellende. Maar is het nu belachelijk, gek, of is het zuiver: mooi, is het „goddelijk”, dat die geweldige, die god van alle schoons, den ongelukkige niet beschouwt als 'n willekeurige, als 'n vergeten, stervend wezen!

Ge kent onzen God niet als ge vermoedt dat hij al die pracht, en méér en veel, veel méér nog niet vergelijkbaar vindt met de eerste de beste mensch die je maar in de gedachte schiet. Vergroot en vermenigvuldig vrij al die schatten... je komt er nooit.

Die God hing gemarteld en gebroken door de zonde, als 'n worm, als 'n toonbeeld van ellende aan het kruis om diezelfde zonde te boeten tot redding van diezelfde willekeurige, al was hij 't alleen. Zóó voelt God voor den mensch. Dat hij nu omkijkt naar hem, die lijdt en z'n ellende verdraagt met hoop op Hem... is dat vreemd?

Zeker, de hemelen, de zonnen, elk plantje en elk beestje is 'n bewijs voor zijn bestaan groot en mooi genoeg (Guido Gezelle). Maar 't helpen van 'n arme ziel is nog mooier. Daar geeft God ons het voorbeeld mee. Beekman trachtte niet het bestaan van 'n modernen in een verren, „wetenschappelijke” hoek gedrongen god te bewijzen: hij had 't over de „bezorgde”, de grenzenloos-lief-hebbende God.

Met vrienden groeten
G. Wg.

Bacon-Shakespeare.

Soms gebruiken de voorstanders van de theorie, dat Bacon de schrijver van de Shakespeare drama's is, wel wat eigenaardige argumenten. Zoo herinner ik mij eens het volgende gelezen te hebben:

Beschouwt men den naam Bacon, zoo ziet men dat deze bestaat uit 2 klinkers in 3 medeklinkers. Vermenigvuldigt men die beide met twee, zoo krijgt men de getallen 4 en 6, te zamen vormende 46. Neemt men nu het 46ste woord van de 46ste psalm, zoo is dat, „shake”, en neemt men nu van die psalm nog het 46ste woord van achter af, zoo is dat „speare”. „Bijgevolg” is de naam Shakespeare het pseudoniem van Bacon.

F.

BOEKBEORDEELING.

Het Jaarboekje van de Mijnbouwkundige Vereeniging.

„Glück auf” ist unser Bergmannsgrusz.

Een gelukkig idee heeft de Mijnbouwkundige Vereeniging gehad, toen ze op de vergadering van het afgelopen studiejaar besloot in 't vervolg een jaarboekje uit te geven, waarin dan zouden staan: een naamlijst der leden, jaarverslagen van de bestuursleden, uittreksels van gehouden lezingen en meer andere zaken, die de studeerenden in het Mijnbouwwak zouden interesseeren.

Nu onlangs heeft dat eerste jaarboekje het licht gezien: Woensdag 14 October is het op de algemeene vergadering plechtig aan de leden uitgereikt, en werkelijk, de Commissie tot Redactie ervan kan met voldoening op haar werk terugzien.

Het boekje ziet er keurig uit, en bevat daarenboven talrijke teekeningen en reproducties van fotografien.

De rubriek Lezingen bevat de uittreksels van een vijftal voordrachten die in het afgelopen jaar gehouden zijn.

Het idee van de redactie was, onder 't hoofd „Mededeelingen van belang voor den a. s. M. I.” ook verschillende reisverslagen en beschrijvingen van belangrijke excursies op te nemen, vooral ten voordeele van hen die later er over zouden denken, een dergelijke tocht te maken. Jammer genoeg is van dit soort maar één verslag ingekomen. Deze rubriek anders had juist bij uitstek iets kunnen zijn wat het jaarboekje bijzonder bruikbaar zou maken.

Ten slotte nog vindt men er in opgenomen enkele van die eigenaardige Bergmannsliedjes, die zoo karakteristiek aangeven de invloed, die de mijnwerkers ondervinden van hun moeilijke werkzaamheden in 't donker en onder den grond.

Dit alles tezamen maakt het jaarboekje tot een interessant geheel, zoodat de Mijnbouwkundige Vereeniging verheugd mag wezen over deze uitbreiding van hare werkzaamheden; laat ook andere vakvereenigingen eens probeeren dit goede voorbeeld na te volgen!

F.

STEUNPENNING VOOR DE SLACHTOFFERS DER ALGEMEENE WERKSTAKING.

Van R. W. v. d. V. (wekelijksche bijdrage) f 0,50; van H. N. (idem) f 0,25; van W. L. A. v. d. V. (idem) f 0,50, totaal f 1,25, samen met de vorige opgaven f 30,75.

ADVERTENTIEN.

Café-Restaurant HOTEL CENTRAL.

Levering van Déjeuners, Dinners, Soupers, Koude en Warme Schotels.

Uitstekende gelegenheid om te Dineeren ook bij abonnement. Verschillende appartementen voor Vergaderingen.
Pilsener Urquell. Franziskaner Leistbräu. G. M. VAN DE SEIJP Hz., Cuisinier.

Restaurant BÜHLER,

Houttuinen 2.

DELFT.

Specialiteit in geïmporteerde buitenlandsche Bieren:

Münchner, Franziskaner-Bräu, Pilsner-Urquell.

— DINERS, DAG- EN AVONDSHOTELS. —

Prima qualiteiten Port-, Sherry- en andere Morgenwijnen.

Bordeaux-, Bourgogne-, Rijn- Moezel- en Champagnewijnen.

Levering aan huis tegen concurrerende prijzen.

Prijscourant op aanvraag verkrijgbaar.

Werktuigkundig teekenen en
beschrijvende meetkunde
R. BROESTERHUIZEN,
Coenderstraat 37,
REPETITOR.

S. SNUYF, Civ.-Ingenieur.
BINNENWATERSLOOT 6.

REPETEERT:

Schoone en burgerlijke bouwkunde voor C₃ en C₄. Bouw-
kunde M₄, T₄, W₄. Bouwkunde cursus Prof. MORRE, en
verder drooge en natte Waterbouwkunde.

Student, B₂ gehaald hebbende
repeteert Wiskunde.

Brieven onder No. 3072, S.W., bij den Boekhandelaar
J. WALTMAN Jr., Binnenwatersloot 33.

Dr. A. TOXOPEUS,
OUDE DELFT 224.

Repeteeren:
Wiskunde, Mechanica, Physica.

DELFTSCHE
Stoomververij en Chemische Wasscherij
van A. F. BOSMAN, Oude Delft 72.

Verven en Uitstoomen
van Costumes, Demi-Saisons, Winter-
jassen, enz.

Wasschen van Glacé Handschoenen.

MAGAZIJN CHLOORSTRAAT 4

Goedkope aanbieding à Contant

VAN

kleine Vulkachels.

OPRUIMING VAN

Open Haardjes en Gas-Kachels,
tegen zeer lage prijzen.

TE HUUR:

gewone Haardkachels à f5,00.

Regulateur-Kachels,

à f6,00, f7,00 en f8,00.

Firma Wed. A. W. RENAUD.

Leverancier v. d. Societeit Phoenix.

Zoeven verschenen!!!

Verkrijgbaar bij **H. KLEIJN**, Pedel L. S. C., Leiden:

ROTTE BLADEN,

Leidsche Studentenliedjes, etc.,

door HUGO en EDUARD.

Prijs ingenaaid (55 pag.) f1,40.

Niet verkrijgbaar door den Boekhandel.

Iemand een goede hand schrijvende
vraagt DICTAAT-WERK.

Adres Van Leeuwenhoeksingel 19.

Eettafel aangeboden

voor 8 of 10 Heeren.

Adres: OUDE DELFT 128a.

Door verandering **te huur aangeboden:**
een gemeubileerde **VOORKAMER**
met Slaapkamer, huurprijs 15 gulden per maand.
Adres OUDE DELFT 23.

Gelegenheid voor 4 a 6 Heeren
te dineeren, à 65 cts. per diner.

Adres: KOORNMARKT 40.

TE HUUR wegens verandering met 1 Januari a. s.
een gemeubil. Zit- en Slaapkamer.

Adres VLAMINGSTRAAT 45.

DEN HAAG.
Boekhorststraat 149-149a.

VLEUGELS.
PIANO'S - ORGELS.

GOOSEN & SWAGERMAN.

Steeds ruime sortering van Instrumenten van uitsluitend aanbevelenswaardige fabrikaten

RUILEN.
STEMMEN, REPAREEREN.

Billijke voorwaarden voor PIANO-HUUR.

Aan onze Magazijnen is steeds te bezichtigen de beroemde Pianospeler „SIMPLEX“.

Oranje Limonade

van het Delftsche Scheikundig Laboratorium is steeds voorhanden bij

J. J. G. BOERE,

Telefoonnummer 188.

Hypolitusbuurt 2.

HUREN VAN PIANO'S

van af f 4,- per maand.

ORGELS f 2,- per maand.

H. H. Studenten en allen, die daar gebruik van maken, vraagt conditiën.

Piano- en Orgel-Magazijn,

F. J. RAAR, Nieuwstraat 6 - Delft.

MAGAZIJN
VAN

Amerikaansche Vulkachels,
Calorifères en reukeloze Petroleumkachels,

TEGEL- EN BESCHILDERDE PLATEN,

KOLENBAKKEN en VULEMMERS,

Alles tegen uiterst lage prijzen en in ruime sortering.

VERHUREN van KACHELS in verschillende soorten en prijzen.

Aanbevelend,

J. P. BROKX,

Lange Geer 18-20.